

५.३.१
महालेखापरीक्षकको कार्यालय
अनामनगर/बबरमहल

लेखापरीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष - २०८१/८२

नासौँ गाउँपालिका, मनाङ

८०४४०५०३३००

मनाङ

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
गण्डकी प्रदेश लेखापरीक्षण निर्देशनालय
काठमाडौं

मिति : २०८२-७-३

प.सं.: २०८२/८३

च.न :

विषय: लेखापरीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन ।

श्री कार्यालय प्रमुख ज्यु,
नासौँ गाउँपालिका, मनाङ,
मनाङ

लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ अनुसार त्यस कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को एकीकृत वित्तीय विवरण तथा सोसँग सम्बन्धित अनुसूची, टिप्पणीहरू तथा सोसँग सम्बन्धित कागजपत्र र विवरण परीक्षण गरी मिति २०८२/०६/०२ मा छलफल पश्चात् तयार गरिएको पाना ४४ को प्रारम्भिक प्रतिवेदन यसैसाथ छ। कार्यालयबाट पेस भएको वित्तीय विवरणप्रतिको उत्तरदायित्व प्रचलित कानून बमोजिम जिम्मेवार व्यक्तिको हो। लेखापरीक्षकको उत्तरदायित्व नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान बमोजिम वित्तीय विवरण परीक्षण गरी प्रतिवेदन गर्नु हो। प्रतिवेदनमा उल्लिखित बेहोराका सम्बन्धमा आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३७ (१) बमोजिम ३५ दिनभित्र फर्स्यौट गरी सम्परीक्षण गराउनु हुनेछ। उक्त समयभित्र फर्स्यौट गरी सम्परीक्षण नगराएमा ऐनको दफा ३७(४) बमोजिम कारबाहीका लागि लेखाउत्तदायी अधिकृत/कार्यपालिका प्रमुखलाई जानकारी गराइने बेहोरा निर्देशानुसार अनुरोध गर्दछु।

विष्णु राज रिजाल
निर्देशक

बोधार्थ तथा कार्यार्थ:

श्री संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन

मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं ।,

info@mofaga.gov.np

श्री कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय, मनाङ

।, manang.dtco@fcgo.gov.np

नासों गाँजपालिका

आर्थिक वर्ष २०८१।८२

एकिकृत आर्थिक विवरण

प्राप्ति			भुक्तानी		
विवरण	रकम	रकम	विवरण	रकम	रकम
सुरु मौज्जात		९३९७४८७७	चालु खर्च		१५१५६३२४९
१.संचित कोष	७१०७०५३४		१. पालिका तर्फ	६९९५०६९५	
२.धरोटी	६२९९७५२		२. संघीय सशर्त	८१६१२५५४	
३.कार्यसञ्चालन कोष	१०९९३३८२		३. संघीय विशेष		
४. अन्य कोष	५६११२०९		४. प्रदेश सशर्त		
यस वर्षको आय			५. प्रदेश विशेष		
१.आन्तरिक आय	७८५४१७६	७८५४१७६	पुँजीगत खर्च		६६६४५५०३
२. वित्तीय हस्तान्तरण (संघ)		२२१५८६६०४	१. पालिका तर्फ	४९०४६५२९	
क) समानीकरण अनुदान	६३४९७९२०		२. संघीय सशर्त	९९४६१२९	
ख) राजस्व बाँडफाँट	४३६१९२६३		३. संघीय विशेष	२६७६०६१	
ग) सशर्त अनुदान	१११७९३३६०		४. संघीय समपुरक		
घ) समपुरक अनुदान			५. प्रदेश सशर्त		
ङ) विशेष अनुदान	२६७६०६१		६. प्रदेश विशेष		
च) रोयल्टी			७. प्रदेश समपुरक	४९७६७८३	
छ) अन्य			अन्तर सरकारी अख्तियारी (संघ)		
३. वित्तीय हस्तान्तरण (प्रदेश)		१५४५१५११	क) सामाजिक सुरक्षा	१२५९०८२९	१२५९०८२९
क) समानीकरण अनुदान	४९४२०००		ख) गरिबसँग विशेष श्वर कार्यक्रम		
ख) राजस्व बाँडफाँट	५५०९५११				
ग) सशर्त अनुदान			अन्तर सरकारी अख्तियारी (प्रदेश)		
घ) समपुरक अनुदान	५००००००		ऋण फिर्ता(साँवा)		
ङ) विशेष अनुदान			ऋणको ब्याज भुक्तानी		
च) रोयल्टी			धरोटी फिर्ता तथा सदर स्याहा	१३८७४५७	१३८७४५७
छ) अन्य			कार्यसञ्चालन कोषबाट भएको खर्च	५००१८५	५००१८५
४. अन्तर सरकारी अख्तियारी (संघ)		१२५९०८२९	अन्य कोषबाट भएको खर्च	७२४२००	७२४२००
क) सामाजिक सुरक्षा	१२५९०८२९		गैरसरकारी संस्थाबाट सञ्चालित		

			योजना		
ख) गरिबसँग विशेषकर कार्यक्रम			अन्य सहयोगमा सञ्चालित योजना		
.....			अन्य खर्च भएमा		
५. अन्तर सरकारी अख्तियारी (प्रदेश)			अनुदान फिर्ता		२०२५७८९४
६. ऋण/ वित्तीय व्यवस्था			१. संघ तर्फ		
७. धरोटी आय	१३६८७३४	१३६८७३४	क) सशर्त अनुदान	२०२३४६७७	
८. कार्यसञ्चालन कोष आय	२४६७५८५	२४६७५८५	ख) विशेष अनुदान		
९. स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	१३५०००	१३५०००	ग) समपुरक अनुदान		
१०. गैरसरकारी संस्थाबाट सञ्चालित योजना			२. प्रदेश तर्फ		
११. अन्य सहयोगमा प्राप्त सञ्चालित योजना			क) सशर्त अनुदान		
१२. अन्य आय भएमा	५०००००	५०००००	ख) विशेष अनुदान		
१३. विभाज्य कोष	२९६४२९७	२९६४२९७	ग) समपुरक अनुदान	२३२९७	
१४. कर्मचारी कल्याण कोष			अन्तिम मौज्जात		१०४४२४२९७
			१. संचित कोषको मौज्जात	७९६६०४७७	
			२. धरोटी	६२८९०२९	
			३. कार्यसञ्चालनकोष	१०७६९९८२	
			४. अन्यकोष	७०२७७९९	
			५. विविध खर्च खाताको मौज्जात	५५०८९८	
			६. कर्मचारी कल्याण कोष		
			७. स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	१३५०००	
जम्मा	३५८०९३६९४	३५८०९३६९४	जम्मा	३५८०९३६९४	३५८०९३६९४

(विस्तृत विवरण बेरुजु दफा २ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

सैद्धान्तिक बेरुजु

३

वित्तीय विवरणमा समावेश नभएको कारोवार

गाउँपालिकाले पेस गरेको वित्तीय विवरणमा (सुत्र म.ले.प.फा.नं.२७०) सामाजिकसुरक्षा तथा संरक्षण समावेश नभएको खर्च निम्न बमोजिम छ ।

सिन	खर्चशिर्षक	बजेट	निकासखर्च
१	सामाजिकसुरक्षा तथा संरक्षण	१२५९०८२९	१२५९०८२९
२	स्वास्थ्य क्षेत्रसुधार कार्यक्रम खातामा	१३५०००	१३५०००
	जम्मा	१२७२५८२९	१२७२५८२९

४ बजेट तथा कार्यक्रम

४.१ बजेट तथा पूँजीगत खर्च: यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट र पूँजीगत खर्चको अवस्था देहाए बमोजिम रहेको छ:

सि नं	आर्थिक वर्ष	बजेट	पूँजीगत खर्च	पूँजीगतखर्चको प्रतिशत
१	२०८१/८२	११,९४,१०,७४४.६७	६,६६,४५,५०२.९७	५५.८१

पालिकाले यस वर्ष पूँजीगत तर्फ रु. ११,९४,१०,७४४.६७ विनियोजन गरेकोमा रु. ६,६६,४५,५०२.९७ खर्च गरेको छ जुन ५५.८१ प्रतिशत मात्र हुन आउँछ । पूँजीगत खर्च क्षमतामा वृद्धी हुनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४.२ बजेट तथा चालु खर्च - यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट र चालु खर्चको अवस्था देहाए बमोजिम रहेको छ ।

सि नं	आर्थिक वर्ष	बजेट	चालु खर्च	चालु खर्चको प्रतिशत
१	२०८१/८२	२०,६९,९९,८२८.९८	१५,१५,६३,२४८.९५	७३.२२

पालिकाले यस वर्ष चालु तर्फ रु २०,६९,९९,८२८.९८ विनियोजन गरेकोमा रु. १५,१५,६३,२४८.९५ खर्च गरेको छ जुन ७३.२२ प्रतिशत हुन आउँछ । बजेट खर्चमा विनियोजन दक्षता कायम गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५ बजेट विनियोजन

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को पालिकाको कुल बजेट मध्ये चालु र पूँजीगत बजेट देहाए बमोजिम विनियोजन गरेको छ:

कुलबजेट	चालुबजेट रु.	प्रतिशत	पूँजीगतबजेट रु.	प्रतिशत
३२६४१०५७३.६५	२०६९९९८२८.९८	६३.४२	११९४१०७४४.६७	३६.५८

उक्त विवरण अनुसार पालिकाको यस आर्थिक वर्षमा कुल रु ३२६४१०५७३.६५ बजेट विनियोजन भएकोमा चालु तर्फ रु २०६९९९८२८.९८ अर्थात ६३.४२ प्रतिशत र पूँजीगत तर्फ रु ११९४१०७४४.६७ अर्थात ३६.५८ प्रतिशत बजेट विनियोजन भएको छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

६ मौज्जात रकम

पालिकाले यस वर्ष चालु तथा पूँजीगत कार्यका लागि रु. ११ करोड ८९ लाख ९७ हजार खर्च गरेको छ भने पालिकाको बैंक खातामा रु. ७ करोड ९६ लाख ६० हजार मौज्जात बाँकी रहेको छ । उक्त रकम उपभोग नभई मौज्जात सार्दै गईरहेको अवस्थाले पालिकाको लक्षित उद्देश्य पूरा गर्न उक्त रकम विकास निर्माणमा लगानी गरी प्रतिफल लिने तर्फ पालिकाले ध्यान दिनु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

७ कुल आम्दानी खर्चमा आन्तरिक आयको हिस्सा

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमानिर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्नसक्ने व्यवस्था छ । आर्थिक वर्ष २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२मा गरेको खर्च आम्दानीको तुलनामा आन्तरिक आयको स्थिति देहाय बमोजिम छ ।

सि.नं	आर्थिक वर्ष	आन्तरिक आय	पालिकाको जम्मा खर्च आम्दानी	आन्तरिक आय प्रतिशत
१	२०८१।८२	१००१८४७३.४६	२१८२०८७५१.९१	४.५९
२	२०८०।८१	८६३५७५०.८०	२३,१५,६०,३८४.३३	३.७२
३	२०७९।८०	५५१७०३०.३	२३,६७,४०,४१४.६६	२.३३

उपर्युक्त विवरण अनुसार स्थानीय तहमा जम्मा भएको खर्च आम्दानीको तुलनामा आन्तरिक आयको हिस्साको तुलनात्मक अध्ययन आन्तरिक आयको प्रतिशत न्यून रहेको र आय प्रतिशतमा वृद्धि भएको छ । त्यसैले पालिकाको आन्तरिक आय सङ्कलनको दायरामा फराकिलो पाउँदा आन्तरिक आय वृद्धि गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

सैद्धान्तिक रूपमा

८ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली:-

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७८ बमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरि लागु गर्नुपर्नेमा लागु गरेको पाईएन यस सम्बन्धमा देखिएका अन्य व्यहोराहरु तपशिल बमोजिम रहेका छन ।

- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ अनुसार आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभुत तथ्यांक संकलन, अभिलेखांकन व्यवस्थापन गर्नुपर्नेमा सो गरेको पाईएन ।
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ मा गाउँपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा स्थानीयस्तरको विकासका लागि आवधिक, वार्षिक, रणनीतिगत विषय क्षेत्रगत मध्यकालीन तथा दीर्घकालीन विकास योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको पाईएन ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १३ बमोजिम आर्थिक वर्ष शुरु हुनुभन्दा पन्ध्र दिन अगावै पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको निर्माण सामग्रीको मूल्य, ज्याला, भाडा तथा अन्य महशुलको स्थानीय न्यूनतम दररेट तोक्नु पर्नेमा हाल सम्म गरेको पाईएन ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७४ (२) अनुसार सार्वजनिक खरिद नियमावली बनाई लागु गर्न सक्ने व्यवस्था भएकोमा सार्वजनिक खरिद नियमावली बनाएको पाईएन ।
- अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ बमोजिम मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्नेमा पालिकाले सो बमोजिम मध्यकालीन खर्चको संरचना तयार गरेको पाईएन ।
- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ र ८ मा खरिदको गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्नेमा तयार गरेको पाईएन ।
- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार यस वर्ष कार्यसम्पन्न भएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरु उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा सो गरेको पाईएन ।
- पालिकाले कार्यक्रमगत तथा योजनागत खाता राखेको पाईएन । साथै पालिकाबाट यस वर्ष संचालित कार्यक्रम तथा योजनाको कार्यान्वयन र सेवा प्रवाह समेतको वार्षिक कार्यक्रम अनुसारको प्रगति तयार गरेको पाईएन ।
- राजस्व संकलन सम्बन्धमा सूचना प्रविधिअन्तर्गत सुत्रको प्रयोग गरी वडा कार्यालयबाट र पालिकाबाट संकलन हुने सबै राजस्व सुत्र मार्फत कारोबार गरि बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत गर्ने गरेको देखिएन ।
- पालिकाबाट संचालन भएका विभिन्न योजना निर्माण गर्न सम्झौता गरेको पाईएन ।

- पालिकाले २०८१।८२ को अवधिमा भएको आफ्नो आर्थिक कारोबारको अनुसूची २११ बमोजिमको ढाँचामा वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरेको पाईएन ।
 - पालिकाबाट सञ्चालित कार्यक्रमहरू अनुत्पादक क्षेत्र र वितरणमुखि हुने गरेको साथै कार्यक्रमको लागत विश्लेषण नगरि खर्च गर्ने पद्धति रहेको ।
 - स्थानिय तहले आफ्नो क्षेत्रमा कार्यान्वयन हुने आयोजनाको विश्लेषण गरी सम्भाव्य आयोजनाको आयोजना बैंक खडा गरेको देखिएन ।
 - पालिकामा दिगो बिकास लक्ष्य (२०१५-३०) लाई कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा लक्ष्यलाई स्थनीयकरण गर्ने र मध्यकालिन लक्ष्यहरू तोकी मुल्याङ्कन गर्ने कार्य भएको देखिएन ।
 - वडा कार्यालयमा रहेका जिन्सी सामान सहितको अभिलेख देखिने गरी पालिकाको मूल जिन्सी खाता हालसम्म पनि अध्यावधिक गरेको पाईएन ।
 - पालिकाले जिन्सी सामानको एकीकृत विवरण तथा सहायक जिन्सी खाता हालसम्म पनि अध्यावधिक नगरी वडा कार्यालय तथा विभिन्न संघ संस्थालाई वितरण गरेको पाईयो ।
 - जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भए अनुसार मालसामान मर्मत तथा लिलाम गर्नु पर्नेमा कार्यान्वयन भएको पाईएन ।
 - ठेक्काहरूको विस्तृत विवरण देखिने गरी ठेक्का अभिलेख खाता र कन्टिन्जेन्सी खाता राखेको पाईएन।
 - स्थानीय तहले निर्माण व्यवसायी तथा उपभोक्ता समिति मार्फत कार्य गराएकोमा निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने सामानको गुणस्तर परीक्षण गर्ने गरेको पाईएन ।
 - पालिकाले आयोजना कार्यक्रम छनोट गर्दा उपभोक्ता समितिको तर्फबाट नगद लागत सहभागिता जुट्ने आयोजनालाई प्राथमिकता दिनुपर्नेमा सो नगरेको र लागत सहभागिता सहितका लागत अनुमान तयार गरेको देखिएन ।
 - सञ्चालित योजनाको सूचना पाटीमा आय-व्यय, अपेक्षित र वास्तविक लाभका साथै उपभोक्ताको योगदान र कार्यसम्पादन लगायतका विषयमा स्पष्ट गरी सरोकारवाला सहितको सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परीक्षणलाई अनिवार्य गर्नु गराउनुपर्नेमा अधिकांश पालना भएको पाईएन।
 - कुनै रकमको भुक्तानी दिँदा रित पुगेको वा नपुगेको जाँच गरी रसिद विल भर्पाइहरूमा सिलसिलेवार नम्वर राखि कार्यालय प्रमुखले तोकेको कर्मचारीले भुक्तानी भएको जनाउने छाप समेत लगाई दस्तखत गरी प्रमाणित गर्नुपर्नेमा सो अनुसार गरेको पाईएन ।
 - निर्माण कार्यको लागत अनुमान तयार गरेको जनाएकोमा केही निर्माण कार्यको श्रेस्तासँग लागत अनुमान तथा दर विश्लेषण साथमा संलग्न गरेको पाईएन ।
- तसर्थ पालिकाले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई तोकीए बमोजिम प्रभावकारी र विश्वाशनीय बनाइ सेवा प्रवाह सुदृढ बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

संलग्न तालिका प्रयोग क्षेत्रकालीन प्रतिक्रिया योजना छनौट गरि सानासाना र टुके योजनामा बजेट छुट्याएको अवस्था त तालिका प्रयोग क्षेत्रकालीन तालिका अनुसार देखाउनुसार छन्:

क्र.सं.	विवरण	योजनासंख्या
१	१ करोडभन्दा कमको योजना	४
२	१ करोड भन्दा बढी १० लाख सम्मका योजना	२८
३	१ करोडभन्दा बढी ५० लाख सम्मका योजना	१५
४	५० लाखभन्दा बढी ५० लाख सम्मका योजना	५
५	५० लाखभन्दा बढीका योजना	३
	सम्मा	५८

संलग्न तालिका प्रयोग क्षेत्रकालीन प्रतिक्रिया योजना छनौट गरि सानासाना र टुके योजनामा बजेट छुट्याएको अवस्था त तालिका प्रयोग क्षेत्रकालीन तालिका अनुसार देखाउनुसार छन्:

सैद्धान्तिक बिरुजु

मध्यकालीन खर्च संरचना: अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ मा स्थानीय तहले सार्वजनिक खर्चको विवरण तयार गरी अगामी तीन आर्थिक वर्षमा हुने खर्चको प्रक्षेपण सहित देहायको विवरण सहित मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। मन्त्रिपरिषदको उक्त बमोजिम खर्चको मध्यकालीन खर्चको संरचना तयार नगरेकोले सार्वजनिक खर्चको अनुमानित विवरण तयार गरी मध्यकालीन खर्च संरचना समेत तयार गर्नुपर्दछ। (क) प्रस्तावित योजनाको उद्देश्य, (ख) प्रस्तावित योजनाको लागि आवश्यकता अध्ययन गर्ने वा खर्च छुट्याउन आवश्यकताको पुष्ट्याई, (ग) प्रस्तावित योजना कार्यन्वयन हुनसक्ने आर्थिक वर्ष र त्यस प्रतिको हरेक आर्थिक वर्षमा प्राप्त हुन सक्ने प्रतिफल र उपलब्धि, (घ) प्रस्तावित योजना लागू गर्न आवश्यक पर्ने खर्चको विवरण, (ङ) खर्च छुट्याउन स्रोत र खर्च गरिएको रकमबाट प्राप्त हुन सक्ने प्रतिफल र उपलब्धिको प्रक्षेपण, (च) प्रस्तावित योजनाको मध्यम अवधिको खर्चको स्थानीय तह त्यसको वार्षिक खर्चसँगको तादात्म्यता, (छ) सञ्चालित योजना भए गत आर्थिक वर्षमा छुट्याइएको खर्च अनुसार प्रस्तावित योजनाको यथार्थ विवरण।

सैद्धान्तिक बिरुजु

अवधिक योजना: स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम पालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रको विकासका लागि अवधिक योजना बनाई लागू गर्नेमा यस पालिकाले एक पटक अवधिक योजना तयार गरेको भएतापनि अध्यावधिक रुपमा अवधिक योजना तयार गरि कार्यान्वयन गरेको छैन। अवधिक योजना नहुँदा पालिकाले वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तयार गर्दा अवधिक योजनाका क्षेत्रकालीन विषयलाई भन्दा सालवसाली विषयहरूलाई समावेश गरेको देखिन्छ। स्थानीय तहको समग्र विकासका लागि अवधिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ।

सैद्धान्तिक बिरुजु

कानून निर्माण एवं कार्यान्वयन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरूले आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सभिक अधिनियम र्हेर नियम निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाले हालसम्म ६ वटा ऐन, ६ वटा नियमावली, ८ वटा कार्यविधि, २ वटा मापदण्ड र आचारसंहिता १ लगायत कानून निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ। बनेका कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा ध्यान दिई सेवा प्रवाहमा सुधार गर्नुपर्दछ।

११ सेवा प्रवाहको स्थिति

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ३ मा पालिका तथा वडा कार्यालयको काम कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था छ । पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार यस वर्ष देहाय अनुसारको सेवा प्रवाह गरेको छ । पालिकाले सम्बन्ध विच्छेद, बसाइसराई, पञ्जीकरण दर्ता तथा सिफारिस पारिवारिक लगतको अभिलेख आदिको सम्बन्धमा अभिलेख राखेको भएतापनी स्थानीय तथ्यांक सम्बन्धी कानून तथा मापदण्ड समेत बनाएको छैन । ऐन बमोजिम कानून बनाई सोको अभिलेख व्यवस्थित गर्नुपर्दछ ।

क्र.स	सेवाको विवरण	संख्या
१	जन्म दर्ता	१६१
२	नाता प्रमाणित	४०
३	घर बाटो सिफारिस	९
४	नागरिकता शिफारिस	५१
५	मृत्यु दर्ता	९५
६	विवाह दर्ता	८९
७	बसाइसराई	५३
८	सम्बन्ध विच्छेद	१३

सैद्धान्तिक बेरुजु

१२ न्यायिक समिति:

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ४६ देखि ५३ सम्म अधिकार क्षेत्र तथा न्याय सम्पादन प्रक्रियाको व्यवस्था गरेको छ । समितिमा परेको उजुरीमध्ये मेलमिलाप प्रकृतिका आधारमा विवाद दर्ता भएको ३ महिनाभित्र टुङ्गो लगाउने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार गतवर्ष कुनै मुद्दा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउन बाकी नरहेको र यो वर्ष पनि कुनै मुद्दा दर्ता नभएको पालिकाको विवरणमा उल्लेख छ । न्याय सम्पादन सम्बन्धि अभिलेख व्यवस्थापनमा ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१३ संगठन तथा कर्मचारी व्यवस्थापन:-

१३.१ प्रशासकिय संगठन र कर्मचारी व्यवस्थापन:- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको कार्यबोर्ड, राजस्व क्षमता, खर्चको आकार र स्थानीय आवश्यकता समेतलाई ध्यानमा राखी कर्मचारी समायोजन भएपछि मात्र संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा स्थानीय तहमा संगठन संरचना कायम हुने व्यवस्था छ । पालिकामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित पालिकाको कुल ३९ कर्मचारी दरबन्दी रहेकोमा २०८२।०३।३१ सम्म २७ जना दरबन्दी स्थायी पदपूर्ति भई १२ पद रिक्त रहेको छ । दरबन्दी बमोजिम जनशक्तिको पूर्णता नहुँदा विषयगत कार्यक्रम सञ्चालन, सेवा प्रवाह तथा पालिकाको समग्र कार्य सम्पादनमा असर परेको स्थिति छ । तसर्थ रिक्त पदहरू यथाशक्य छिटो पूर्ति गरी सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१३.२ तलबी प्रतिवेदन:- स्थानीय सेवा (गठन तथा संचालन) नियमावली, २०८० को नियम ७४ को उपनियम ४ मा कास्की जिल्ला भित्रका कार्यालयको हकमा प्रदेश किताबखानाबाट र अन्य जिल्लाका हकमा प्रदेश लेखा इकाइबाट तलबी प्रतिवेदन पारित गराउनु पर्नेछ । तर प्रदेश किताबखानास्थापना नहुँदासम्म प्रदेश लेखानियन्त्रक कार्यालयबाट तलबी प्रतिवेदन पारित गराउनुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले

गरेको छैन । बर्षभरी कुन कुन सामान कति परिमाणमा आवश्यक पर्ने, कति सामान कहिले खरीद गर्ने र त्यसको उपयुक्त खरीद प्रकृया विधि के हुने जस्ता खरिद व्यवस्थापनका महत्वपूर्ण पक्षहरू सहितको योजना कार्यान्वयन नहुदा आवश्यकता बमोजिम खरीद गर्दै गएको एवं सार्वजनिक खरीद ऐन र नियमावलीको विपरित तोकिएको सीमा नाघ्न गई खरीद नियम तथा विधि विपरित हुन गएको, खरिद प्रक्रियामा सवैलाई सहभागी हुने समान अवसर सुनिश्चितता नदेखिएकोले कार्यालयले खरिद व्यवस्थानमा विशेष ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ । त्यसैगरी खरिद इकाई गठन गरेको भएता पनि सो एकाईलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याएको पाईएन । खरिद इकाई प्रभावकारी नहुँदा सोझै खरिद जस्ता विभिन्न खरिद कार्यको कमि कमजोरी हटाउने तथा मालसामान, खरिद तथा निर्माण कार्य, परामर्श सेवा र अन्य सेवाको खरिदको गुणस्तर अभिवृद्धि गरी सोसम्बन्धी जिम्मेवारी बहन गराउन कठिन हुन्छ । तसर्थ व्यवस्थित खरिद कार्यको लागि खरिद इकाईलाई प्रभावकारी बनाउन कार्यालयले ध्यान दिनु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१५.४ **मर्मत सम्भार:-** सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ९६ मा सार्वजनिक निकायमा रहेको कुनै मालसामान मर्मत गर्नुपर्ने भए लागत अनुमान स्विकृत गराई मालसामानको आफ्नै बर्कसप र मर्मत केन्द्र भए सार्वजनिक निकायले त्यस्तो मालसामानको मर्मत त्यस्तो बर्कसप वा सवारी साधन तथा मेशिनरी औजारको आधिकारीक बिक्रेताको मर्मत केन्द्रवाट गराउनुपर्ने ब्यबस्था छ । यस बर्ष पालिकाले सवारी साधन मर्मत खर्च रु १२,९७,८९६।५० र मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च रु.३२,५००।०० गरी जम्मा मर्मत सम्भार शिर्षकमा रु.१३,३०,३९६।५० खर्च लेखेको छ । यस्तो खर्चमा नियमावलीको प्रकृया बमोजिम लागत अनुमान स्विकृत गरी सवारी साधन तथा मेशिनरी औजारको आधिकारीक बिक्रेताको बर्कसप वा मर्मत केन्द्रवाट मर्मत गरी खर्चमा मितव्ययीता र नियमको पालना तर्फ कार्यालयको ध्यान जानुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१५.५ **सिधै खरिद:-** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ८ (२) मा प्रतिस्पर्धा सिमित हुनेगरी खरिद गर्न नहुने र खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८४ मा रु.१० लाखदेखि २० लाख रुपैयाँ सम्मको सामान सिलबन्दी दरभाउपत्र र सो भन्दा बढीको सामान बोलपत्रको माध्यमबाट खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । त्यस्तै खरिद नियमावली २०६४ को नियम ३ मा सामान खरिद गर्नु अगाडी सामानको आवश्यकता, खरिद प्याकेज , खरिद विधि लगायतको विषयको पुर्व तयारी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री शिर्षकमा खरिद सम्बन्धी कुनै तयारी तथा खरिद योजना नबनाइ कर्मचारीहरूले पटक पटक बजार बाट रु ३०,००,०००।०० बजेट विनियोजन भएको मध्ये रु १६,५३,७९७।५० खरिद गरेको छ । आवश्यकता पहिचान गरी ऐनको ब्यबस्था बमोजिम प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट खरिद गरी सरकारी खर्चमा मितव्ययीता र पारदर्शिता कायम गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१६

कर्मचारी कल्याण कोष

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९१ बमोजिम स्थानीय तहले स्थानीय सेवाका आफ्नो दरबन्दीमा कार्यरत प्रत्येक कर्मचारीले खाईपाई आएको मासिक तलबबाट १० प्रतिशत रकम कट्टा गरी सो रकम बराबरले हुन आउने रकम थप गरी कर्मचारी कल्याण कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले यस वर्ष वित्तीय समानीकरणबाट कर्मचारी कल्याण कोषमा रु १५००००० ट्रान्सफर गरेको छ ।पालिकाको यस आर्थिक बर्षसम्म कर्मचारी कल्याण कोष खातामा जम्मा भएको रकम रु ७०२७७१७०रहेको छ, तर उक्त कोषको सञ्चालन सम्बन्धमा पालिकाबाट आवश्यक कानूनी व्यवस्था भएको छैन। अतः पालिकाले कानून बनाएर उक्त कोषको उचित व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

अनुगमन लेखापरीक्षण

५८ अनुगमन तथा संपरीक्षण

(क) सम्परीक्षण :- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३९ र ४० बमोजिम लेखापरीक्षणबाट आँल्याइएका बेरुजु सम्बन्धमा प्रमाण पेश गरी वा नियमित गरी गराई वा असुल उपरगरी फर्स्यौट गर्ने पहिलो जिम्मेवारी तथा दायित्व बेरुजुसँग सम्बन्धित जिम्मेवार व्यक्ति तथा आर्थिक कारोबारमा संलग्न पदाधिकारी को हुने उल्लेख छ । कार्यालयले २०८२ सम्मको बाँकी बेरुजु मध्ये यस आर्थिक बर्षमा रु १९४३०५१६.८ फर्स्यौट गरी सम्परीक्षणका लागि नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली मार्फत अनुरोध गरेकोमा उक्त बेरुजु सम्परीक्षण भएको छ ।

(ख) अध्यावधिक बेरुजुको अवस्था: यस नासाँ गाउँपालिका, मनाङ को २०८२ सम्मको फर्स्यौट गर्न बाँकी बेरुजुको स्थिति देखाय अनुसार रहेको छ । नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली लागू भए पश्चात बेरुजुको सम्परीक्षण पनि उक्त प्रणालीबाट नै हुने भएकाले बाँकी बेरुजु सम्परीक्षण गर्ने तर्फ कार्यालयको ध्यान जानु पर्दछ ।

सि.नं	गत वर्षसम्मको बाँकी बेरुजु (A)	यो वर्ष सम्परीक्षण गरिएको बेरुजु(B)	यो वर्ष कायम बेरुजु(C)	सम्परीक्षणबाट कायम बेरुजु(D)	अध्यावधिक बाँकी बेरुजु (E=A-B+C+D)
१	४२९६२९७५	१९४३०५१६.८	९७१५७५०.९८	०	३३२४८२०८.३८

५.१०.११

अनुसूचीहरू

अनुसूची - १

आर्थिक कारोबारको स्थिति

आर्थिक वर्ष: २०८१/८२

कार्यालय र स्थान : नासौँ गाउँपालिका, मनाङ, मनाङ

पद	नाम	कार्यकाल सुरु मिति	कार्यकाल समाप्त मिति
----	-----	--------------------	----------------------

बेरुजु वर्गीकरण:

असूल गुणपन	अनियमित भएको	प्रमाणका कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा पेशकी
४५४,७४७.६	४,०६०,२६७	७८३,५४७	०	०	४,४१७,१८८.५८
जम्मा बेरुजु रकम					१,७१५,७५०.१८
लेखापरीक्षणको क्रममा असुली रु					४४२,८२८

स्थानीय तह :

गत बर्षको जिम्मेवारी	आम्दानी	खर्च
संघीय सरकारबाट अनुदान	१७७९६७३४१	१५१५६३२४९
प्रदेश सरकारबाट अनुदान	९९४२०००.०	६६४५५०२.९७
राजश्व बौडफाँट	४९१२८७७४.५५	३५४६०५६४.५३
आन्तरिक आय	७८५४१७६.५४	
अन्य आय	१९२२६४४४.८४	
कुल आय	२६४१९८७३६.९३	२५३६६९३१६.५०
बाँकी मौज्जात	१०४४२४२९७.३	१०४४२४२९७.३

अनुसूची - २

https://nams.oag.gov.np

क्र.सं.	विवरण	विवरण
1	वैद्यापरीक्षण	वैद्यापरीक्षण गतवर्ष विषय
2	DPR खर्च	खर्च परीक्षण
3	खरिद व्यवस्थापन	खरिद व्यवस्थापन
4	अमानत, उपभोक्ता समिति र गैरसरकारी संस्थाबाट कार्य गराउने।	उपभोक्ता समिति मार्फत कार्य
5	ठेक्का तथा प्रस्ताव व्यवस्थापन	ठेक्का व्यवस्थापन
6	आन्तरिक आयतर्फ	आन्तरिक आयतर्फ
7	सामाजिक सुरक्षा	सामाजिक सुरक्षातर्फ
8	शिक्षा तर्फ	शिक्षातर्फ
9	स्वास्थ्यतर्फ	स्वास्थ्यतर्फ
10	पदाधिकारी सुविधा	खर्च परीक्षण
11	विविध खर्च	खर्च परीक्षण
12	तलब भत्ता तथा पारिश्रमिक खर्च (तलब, अन्य सुविधा, नियमित परामर्श र करार सेवा)	खर्च परीक्षण
13	संगठनात्मक व्यवस्था (दरबन्दी र पदपूर्ति)	संगठनात्मक तथा व्यवस्थापकीय पक्ष
14	कण्टिन्जेन्सी खर्च	अन्य विषयहरू
15	सहकारी संस्थाको सञ्चालन र नियमन	अन्य विषयहरू
16	सेवा प्रवाह	सेवा प्रवाह
17	तालिम र कार्यक्रम खर्च	खर्च परीक्षण
18	कृषि तथा पशुतर्फ	अन्य विषयहरू
19	वार्षिक मर्मत सन्धार खर्च (AMC)	अन्य विषयहरू
20	सफ्टवेयर खरिद र सञ्चालन खर्च	अन्य विषयहरू

बैरुजु टफा २ सँगै सम्बन्धित विवरण - अनुसूची - ३

प्राप्ति र मुक्तानीको एकिकृत वार्षिक प्रतिवेदन (बजेट र गैरबजेट निकाय)

क्र.सं./आर्थिक सङ्केत	विवरण	टिप्पणी नं				चालु आ.इ.को कारोबार				गत आ.इ.को कारोबार					
		चालु आ.इ.को कारोबार		जम्मा		चालु आ.इ.को कारोबार		जम्मा		गत आ.इ.को कारोबार		जम्मा			
		नाद	तेस्रो पक्ष मुक्तानी (सोझो मुक्तानी)	नाद	तेस्रो पक्ष मुक्तानी (सोझो मुक्तानी)	नाद	तेस्रो पक्ष मुक्तानी (सोझो मुक्तानी)	नाद	तेस्रो पक्ष मुक्तानी (सोझो मुक्तानी)	नाद	तेस्रो पक्ष मुक्तानी (सोझो मुक्तानी)	नाद	तेस्रो पक्ष मुक्तानी (सोझो मुक्तानी)		
११०००	राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति														
	कर	५८,७६,१२२.७६	०	५८,७६,१२२.७६	०	५८,७६,१२२.७६	०	५८,७६,१२२.७६	०	५८,७६,१२२.७६	०	५८,७६,१२२.७६	०	५८,७६,१२२.७६	०
१३०००	अनुदान	४,६५,९४,७५०.००	०	४,६५,९४,७५०.००	०	४,६५,९४,७५०.००	०	४,६५,९४,७५०.००	०	४,६५,९४,७५०.००	०	४,६५,९४,७५०.००	०	४,६५,९४,७५०.००	०
१४०००	अन्य राजस्व	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१५०००	विविध प्राप्ति	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
क	कुल जम्मा प्राप्ति	५,२४,७०,८७२.७६	०	५,२४,७०,८७२.७६	०	५,२४,७०,८७२.७६	०	५,२४,७०,८७२.७६	०	५,२४,७०,८७२.७६	०	५,२४,७०,८७२.७६	०	५,२४,७०,८७२.७६	०
३	घालु	३,३१,८१,१२३.२२	०	३,३१,८१,१२३.२२	०	३,३१,८१,१२३.२२	०	३,३१,८१,१२३.२२	०	३,३१,८१,१२३.२२	०	३,३१,८१,१२३.२२	०	३,३१,८१,१२३.२२	०
२१०००	पारिश्रमिक / सुविधा	२,७९,०२,२४३.६६	०	२,७९,०२,२४३.६६	०	२,७९,०२,२४३.६६	०	२,७९,०२,२४३.६६	०	२,७९,०२,२४३.६६	०	२,७९,०२,२४३.६६	०	२,७९,०२,२४३.६६	०
२२०००	मालसामान तथा सेवाको उपयोग	४७,६७,१२९.५६	०	४७,६७,१२९.५६	०	४७,६७,१२९.५६	०	४७,६७,१२९.५६	०	४७,६७,१२९.५६	०	४७,६७,१२९.५६	०	४७,६७,१२९.५६	०
२५०००	साहायता (Subsidy)	३,००,०००.००	०	३,००,०००.००	०	३,००,०००.००	०	३,००,०००.००	०	३,००,०००.००	०	३,००,०००.००	०	३,००,०००.००	०
२७०००	सामाजिक सुरक्षा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२८०००	अन्य खर्च	२,११,७५०.००	०	२,११,७५०.००	०	२,११,७५०.००	०	२,११,७५०.००	०	२,११,७५०.००	०	२,११,७५०.००	०	२,११,७५०.००	०
४	पूँजीगत	२३,७८,१८५.४२	०	२३,७८,१८५.४२	०	२३,७८,१८५.४२	०	२३,७८,१८५.४२	०	२३,७८,१८५.४२	०	२३,७८,१८५.४२	०	२३,७८,१८५.४२	०
३१११०	भवन तथा संरचना	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३११२०	सवारी साधन, मोशिनरी औजार, फर्निचर्स तथा फिक्चर्स	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

३१११०	सार्वजनिक निर्माण	२३,७८,१८५.४२	०	२३,७८,१८५.४२	५,८२,०९,७२६.९७	०	५,८२,०९,७२६.९७
ख)	कुल जम्मा भुक्तानी	३,५५,५९,३०८.६४		३,५५,५९,३०८.६४	२९,८२,०८,७५९.९२		२९,८२,०८,७५९.९२
ग)	बचत/कमी (ग = क-ख)	१,६९,११,५६४.१२		१,६९,११,५६४.१२	८५,८९,९४३.६२		८५,८९,९४३.६२
घ)	धरोटी, आकस्मिक कोष लगायतका अन्य कोषको मौज्दातको थप/ घट (+/-)	(१६,७७,८९५.१२)		(१६,७७,८९५.१२)	१,८३,२९,०६८.२६		१,८३,२९,०६८.२६
घ.१)	कट्टी रकम भुक्तानी/दाखिला गर्न बाकी	(८,२८,१७५.८१)		(८,२८,१७५.८१)	-५,५१०.००		-५,५१०.००
ङ)	यस आ.व.को नगद तथा बैंक मौज्दात (बचत (कमी) (उ = ग+घ)	१,५२,३३,६६९.००		१,५२,३३,६६९.००	२,६९,१९,०११.८८		२,६९,१९,०११.८८
च)	गत आ.व.को नगद तथा बैंक मौज्दात	८,५९,४१,५०६.१३		८,५९,४१,५०६.१३	७,७३,७०,२८५.९१		७,७३,७०,२८५.९१
छ)	विभिन्न नाफा/ घाटा तथा अन्य समायोजन						
ज)	आ.व. अन्तको बैंकी नगद तथा बैंक मौज्दात (उ= ङ+च+छ)	१०,११,७५,१७५.१३		१०,११,७५,१७५.१३	१०,४२,८९,२९७.७९		१०,४२,८९,२९७.७९